

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 28 września 2018 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. odmówił A. C. prawa do zasiłku chorobowego za okres: od 21 lipca 2015 roku do 18 sierpnia 2015 roku, od 27 lutego 2016 roku do 13 marca 2016 roku, od 13 grudnia 2016 roku do 9 stycznia 2017 roku, od 5 września 2017 roku do 22 października 2017 roku, od 22 listopada 2017 roku do 20 grudnia 2017 roku, od 4 stycznia 2018 roku do 17 stycznia 2018 roku, od 1 lutego 2018 roku do 14 lutego 2018 roku, od 15 marca 2018 roku do 28 marca 2018 roku, od 17 kwietnia 2018 roku do 30 kwietnia 2018 roku oraz prawa do zasiłku opiekuńczego za okres: od 25 sierpnia 2017 roku do 4 września 2017 roku, od 23 października 2017 roku do 21 listopada 2017 roku, od 28 maja 2018 roku do 11 czerwca 2018 roku. Organ rentowy zobowiązał A. C. do zwrotu nienależnie pobranego zasiłku chorobowego i zasiłku opiekuńczego wraz z odsetkami w łącznej kwocie 58.472,85 złotych (należność główna – 54.260,20 złotych, odsetki – 4.212,65 złotych).

Decyzją z dnia 7 grudnia 2018 roku Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w Ł. uchylił decyzję z dnia 28 września 2018 roku w części dotyczącej odsetek i odmówił A. C. prawa do zasiłku chorobowego za okres: od 21 lipca 2015 roku do 18 sierpnia 2015 roku, od 27 lutego 2016 roku do 13 marca 2016 roku, od 13 grudnia 2016 roku do 9 stycznia 2017 roku, od 5 września 2017 roku do 22 października 2017 roku, od 22 listopada 2017 roku do 20 grudnia 2017 roku, od 4 stycznia 2018 roku do 17 stycznia 2018 roku, od 1 lutego 2018 roku do 14 lutego 2018 roku, od 15 marca 2018 roku do 28 marca 2018 roku, od 17 kwietnia 2018 roku do 30 kwietnia 2018 roku oraz prawa do zasiłku opiekuńczego za okres: od 25 sierpnia 2017 roku do 4 września 2017 roku, od 23 października 2017 roku do 21 listopada 2017 roku, od 28 maja 2018 roku do 11 czerwca 2018 roku. Organ rentowy zobowiązał A. C. do zwrotu nienależnie pobranego zasiłku chorobowego i zasiłku opiekuńczego w kwocie 54.260,20 złotych.

A. C. odwołała się od obu decyzji.

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 10 maja 2019 roku Sąd Rejonowy dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi oddalił odwołania od obu decyzji.

Sąd Rejonowy ustalił, co następuje.

A. C. od początku 2014 roku prowadzi działalność gospodarczą w postaci biura rachunkowego i z tego tytułu podlega ubezpieczeniom społecznym. W okresach: od 21 lipca 2015 roku do 18 sierpnia 2015 roku, od 27 lutego 2016 roku do 13 marca 2016 roku, od 13 grudnia 2016 roku do 9 stycznia 2017 roku, od 5 września 2017 roku do 22 października 2017 roku, od 22 listopada 2017 roku do 20 grudnia 2017 roku, od 4 stycznia 2018 roku do 17 stycznia 2018 roku, od 1 lutego 2018 roku do 14 lutego 2018 roku, od 15 marca 2018 roku do 28 marca 2018 roku, od 17 kwietnia 2018 roku do 30 kwietnia 2018 roku wnioskodawczyni była niezdolna do pracy z powodu choroby i został jej wypłacony zasiłek chorobowy.

W okresach: od 25 sierpnia 2017 roku do 4 września 2017 roku, od 23 października 2017 roku do 21 listopada 2017 roku, od 28 maja 2018 roku do 11 czerwca 2018 roku wnioskodawczyni przebywała na zwolnieniu od wykonywania pracy z powodu konieczności osobistego sprawowania opieki nad dzieckiem i wypłacono jej z tego tytułu zasiłek opiekuńczy.

W okresach orzeczonej niezdolności do pracy oraz w okresach zwolnienia od wykonywania pracy z powodu konieczności osobistego sprawowania opieki nad dzieckiem na firmę wnioskodawczyni zostały wystawione następujące faktury zakupowe:

- w dniu 27 lipca 2015 roku na zakupów księgi przychodów i rozchodów oraz artykułów papierniczych (zeszytów, kredek, długopisów);

- w dniu 11 marca 2016 roku na zakup księgi przychodów i rozchodów oraz pióra żelowego;

- w dniu 19 grudnia 2016 roku na zakup wody toaletowej dla mężczyzn;
- w dniu 9 stycznia 2017 roku na zakup torby;
- w dniu 25 sierpnia 2017 roku na zakup szkolnych artykułów papierniczych (m.in. bloków rysunkowych, plasteliny, farb, zeszytów, pędzli, nożyczek), księgi przychodów i rozchodów oraz 50 sztuk kopert;
- w dniu 15 września 2017 roku na zakup artykułów papierniczych (długopisów, zeszytów) oraz kalendarza książkowego;
- w dniu 30 września 2017 roku na zakup artykułów papierniczych;
- w dniu 7 października 2017 roku na zakup biurka;
- w dniu 7 października 2017 roku na zakup lampki biurkowej i kompletu wieszaków drewnianych;
- w dniu 27 października 2017 roku na zakup fotela obrotowego;
- w dniu 10 listopada 2017 roku na zakup pliku faktur oraz artykułów papierniczych;
- w dniu 24 listopada 2017 roku na zakup artykułów papierniczych (ołówków, temperówki, zszywacza);
- w dniu 15 grudnia 2017 roku na zakup artykułów papierniczych (blok rysunkowy, techniczny, zszywki);
- w dniu 10 stycznia 2018 roku na zakup tonera do drukarki;
- w dniu 11 stycznia 2018 roku na zakup tonera do drukarki;
- w dniu 6 lutego 2018 roku na zakup artykułów papierniczych (kredki, ołówki, klej, blok techniczny, długopis, korektor);
- w dniu 21 marca 2018 roku na zakup artykułów papierniczych (laurki, blok techniczny, długopis, zeszyt papierów kolorowych);
- w dniu 30 kwietnia 2018 roku na zakup odkurzacza;
- w dniu 5 czerwca 2018 roku na zakup artykułów papierniczych (długopisy, ołówek, koszulki na dokumenty) oraz talerzyków papierowych, serwetek, łyżek.

Wnioskodawczyni uwzględniła wszystkie powyższe faktury w księdze przychodów i rozchodów.

Oceniając materiał dowodowy, Sąd odmówił wiary zeznaniom wnioskodawczyni oraz świadków w zakresie w jakim z ich zeznań wynika, że A. C. w okresach niezdolności do pracy nie zajmowała się w ogóle prowadzoną przez siebie działalnością gospodarczą.

W oparciu o poczynione ustalenia i ocenę materiału dowodowego, Sąd uznał, że dwołanie podlega oddaleniu.

Sąd przytoczył treść art. 6 ust. 1 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 roku o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa i wskazał, że wnioskodawczyni pozostawała niezdolna do pracy z powodu choroby i z tego tytułu wypłacono jej zasiłek chorobowy oraz zasiłek opiekuńczy w związku z opieką nad dzieckiem. Zasiłek chorobowy jest świadczeniem z ubezpieczenia społecznego rekompensującym zarobek utracony przez ubezpieczonego wskutek jego niezdolności do pracy spowodowanej chorobą (lub innym zdarzeniem z chorobą zrównanym). Celem zasiłku nie jest więc uzyskanie dodatkowej korzyści obok wynagrodzenia, ale rekompensata utraconego przez ubezpieczonego

dochodu wskutek wystąpienia u niego przejściowej niezdolności do pracy. Zasiłek chorobowy zatem przysługuje tylko, gdy choroba uniemożliwia uzyskiwanie dochodu z pracy.

Zgodnie z brzmieniem art. 32 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 roku o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa (tj. Dz. U. z 2014 roku, poz. 159) zasiłek opiekuńczy przysługuje ubezpieczonemu zwolnionemu od wykonywania pracy m.in. z powodu konieczności osobistego sprawowania opieki nad chorym dzieckiem w wieku do ukończenia 14 lat. Do zasiłku opiekuńczego stosuje się odpowiednio przepisy art. 17 ustawy (art. 35 ust. 2).

Zgodnie zaś z brzmieniem art. 17 w/w ustawy, jeśli ubezpieczony w czasie orzeczonej niezdolności do pracy wykonuje pracę zarobkową lub też wykorzystuje zwolnienie od pracy w sposób niezgodny z jego celem traci prawo do zasiłku chorobowego (odpowiednio – opiekuńczego) za cały okres tego zwolnienia. Na gruncie art. 17 wskazanej ustawy, pracą zarobkową określa się wszelką aktywność ludzką, która zmierza do uzyskania zarobku w tym pozarolnicza działalność gospodarcza, choćby nawet polegająca na czynnościach nieobciążających w istotny sposób organizmu przedsiębiorcy i zarazem pracownika pozostającego na zwolnieniu lekarskim. Należy podkreślić, iż takie definiowanie pracy zarobkowej wypływa z konieczności ścisłego stosowania przepisów prawa ubezpieczeń społecznych, w którym przeważa – z uwagi na bezwzględnie obowiązujący charakter norm prawnych – formalistyczne ujęcie uprawnień ubezpieczonych. Przy określaniu „zarobkowego” charakteru pracy wskazuje się także, iż nie jest wymagane, aby praca była podjęta „w celu zarobkowym”. Jeżeli zatem wykonywanie określonych czynności przynosi rzeczywisty dochód, wówczas problem, czy praca podjęta „w celu” uzyskania tego dochodu traci na znaczeniu, jako dotyczący motywów zachowania.

Jak wynika ze zgromadzonego w niniejszej sprawie materiału dowodowego, podejmowane przez skarżącą czynności zawodowe, opierały się przede wszystkim na wystawianych fakturach VAT. Dotyczyły one zakupu rzeczy potrzebnych do wykonywania pracy tj. przybory piśmiennicze czy meble. W ocenie Sądu za prawidłowe należy uznać stanowisko organu rentowego, dotyczące wykonywania pracy przez wnioskodawczynię w okresach orzeczonej niezdolności do pracy oraz w okresach zwolnienia od wykonywania pracy z powodu konieczności osobistego sprawowania opieki nad dzieckiem. Ze zgromadzonego materiału dowodowego nie wynika, by wnioskodawczyni w ogóle nie zajmowała się prowadzoną przez siebie działalnością gospodarczą w okresach wskazanych w zaskarżonych decyzjach. Należało tak przyjąć, gdyż zeznania R. C. nie zawierały wskazania w jakim okresie pomagał on córce. Świadek był w stanie powiedzieć, że kiedyś jakiś toner dla córki kupował, bez określenia kiedy to miało miejsce. A zatem należało przyjąć, że skoro dokonywanie takich zakupów wymaga aktywności ubezpieczonej, to musiało to oznaczać wykorzystywanie zwolnienia lekarskiego niezgodnie z jego przeznaczeniem, którym jest rekonwalescencja i powrót do zdrowia. Jeżeli zaś chodzi o zasiłek opiekuńczy, to jest on przyznawany w związku z koniecznością sprawowania osobistej opieki nad osobą trzecią. Dokonywanie w tym czasie zakupów towarów dla celów prowadzenia własnej działalności gospodarczej Sąd uznał również za niezgodne z celem, dla którego w okresie sprawowania opieki jest się zwolnionym z obowiązku wykonywania pracy.

Sąd podniósł, że dokonywanie zakupów na potrzeby prowadzonej działalności gospodarczej nie jest może wprost wykonywaniem pracy zarobkowej, ale należy to uznać za działania zmierzające do uzyskiwania dochodów w przyszłości. Dokonywanie takich zakupów mieści się w zakresie pojęcia prowadzenia działalności gospodarczej, istotą której jest, poza nielicznymi wyjątkami, nakierunkowanie na uzyskiwanie dochodów. Także z zeznań samej skarżącej wynika, iż wystawione faktury VAT są formą aktywności i należy je utożsamiać z wykonywaniem działalności zarobkowej.

Podstawę prawną żądania zwrotu zasiłku chorobowego wypłaconego nienależnie stanowi art. 84 ustawy z dnia 13 października 1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz. U z 2015 roku poz. 121 z późn. zm.).

Mając powyższe na uwadze Sąd, na podstawie art. 477¹⁴ § 1 k.p.c., oddalił odwołania.

Apelację od powyższego rozstrzygnięcia złożyła wnioskodawczyni, zaskarżając wyrok w całości i zarzucając naruszenie:

- art. 17 ustawy o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa z dnia 25 czerwca 1999 roku poprzez błędne uznanie, że czynienie sporadycznych zakupów na potrzeby użytku domowego, które błędnie zostały rozliczone w książce przychodów i rozchodów, stanowią wykonywanie pracy zarobkowej i wykorzystywanie zwolnienia lekarskiego w sposób niezgodny z jego celem, co skutkowało utratą prawa do zasiłku chorobowego i opiekuńczego,

- art. 84 w związku z art. 11 ust. 2 ustawy z dnia 13.10.1998 roku o systemie ubezpieczeń społecznych poprzez błędne uznanie, że czynienie sporadycznych zakupów na potrzeby użytku domowego, które błędnie zostały rozliczone w książce przychodów i rozchodów skutkuje zwrotem pobranych świadczeń z ubezpieczenia społecznego jako nienależnych,

- art. 233 § 1 k.p.c. poprzez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów i dokonanie ustaleń sprzecznych ze zgromadzonym materiałem dowodowym, polegającym na niezasadnej odmowie wiarygodności świadków zakresie, w jakim potwierdzili oni okoliczności, że skarżąca w spornych okresach nie prowadziła działalności gospodarczej, a także poprzez błędne uznanie, że wszystkie faktury zakupowe dotyczyły prowadzonej działalności gospodarczej.

W oparciu o powyższe zarzuty skarżąca wniosła o zmianę zaskarżonego wyroku i uwzględnienie odwołania.

Ponadto wniosła o dopuszczenie dowodu z dokumentów załączonych do apelacji oraz zeznań świadka, B. C. na okoliczność niewykonywania działalności gospodarczej w spornych okresach oraz na okoliczność czynienia zakupów potwierdzonych fakturami na użytek domowy.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje.

Apelacja jest bezzasadna.

Sąd Rejonowy poczynił prawidłowe ustalenia, dokonał właściwej oceny materiału dowodowego oraz zastosował poprawne przepisy prawa, dlatego Sąd Okręgowy przyjmuje je za własne.

Zgodnie z art. 6 k.c. oraz art. 232 k.p.c., ciężar udowodnienia faktu spoczywa na osobie, która z tego faktu wywodzi skutki prawne. Ta strona, która twierdzi, że określona okoliczność miała miejsce, obowiązana jest zgłosić dowód lub dowody, wykazujące jej istnienie. Dodatkowo, w świetle uregulowań art. 381 k.p.c. strona, która powołuje w postępowaniu apelacyjnym nowe fakty lub dowody powinna wykazać, że nie mogła ich powołać w postępowaniu przed sądem pierwszej instancji lub że potrzeba powołania się na nie wynikała później.

W przedmiotowej sprawie wnioskodawczyni, w apelacji zgłosiła nowe dowody w postaci fotografii oraz zeznań świadka na okoliczność, że nie wykonywała czynności związanych z działalnością gospodarczą podczas zwolnienia lekarskiego, zaś poczynione na rzecz firmy zakupy były w istocie zakupami na użytek domowy.

Sąd Okręgowy pominął powyższe wnioski dowodowe, w oparciu o przywołany art. 381 kpc, bowiem wnioskodawczyni w żaden sposób nie wykazała, że powołanie tych dowodów nie było możliwe w postępowaniu przed sądem I instancji.

Odnosząc się do zarzutów apelacyjnych, należy uznać je za chybione.

Przepis art. 233 k.p.c. stanowi, iż sąd ocenia wiarygodność i moc dowodów według własnego przekonania, na podstawie wszechstronnego rozważenia zebranego materiału. Oznacza to, że wszystkie ustalone w toku postępowania fakty powinny być brane pod uwagę przy ocenie dowodów, a tok rozumowania sądu powinien znaleźć odzwierciedlenie w pisemnych motywach wyroku. Przepis ten daje wyraz obowiązywaniu zasady swobodnej oceny dowodów. Swobodna ocena dowodów odnosi się do wyboru określonych środków dowodowych i do sposobu ich przeprowadzenia. Mają być one ocenione konkretnie i w związku z całym zebrany materiał dowodowym. Ramy swobodnej oceny dowodów

wyznaczone są wymaganiami prawa procesowego, doświadczenia życiowego oraz regułami logicznego myślenia, według których sąd w sposób bezstronny, racjonalny i wszechstronny rozważa materiał dowodowy jako całość, dokonuje wyboru określonych środków dowodowych i wając ich moc oraz wiarygodność, odnosi je do pozostałego materiału dowodowego (wyrok Sądu Najwyższego z dnia 10 czerwca 1999 roku, sygn. akt: II UKN 685/98, OSNAPUiS 2000 nr 17, poz. 655).

Odnosząc się do powyższego podnieść należy, iż Sąd wszystkie istotne dla sprawy okoliczności zbadał i ocenił. Jak wynika z uzasadnienia wyroku, szczegółowo omówił, w jakim zakresie uznał twierdzenia wnioskodawczyni oraz zeznających w procesie świadków za niewiarygodne i nieprzydatne dla rozstrzygnięcia i dlaczego. Z dowodów tych wynika, że wnioskodawczyni, w czasie stwierdzonej niezdolności do pracy dokonywała szeregu zakupów na rzecz prowadzonej działalności gospodarczej. Przy czym nie były to – jak podaje skarżąca – czynności incydentalnie, gdyż ilość faktur zakupowych świadczy o podejmowaniu zwykłej – nie zaś ograniczonej stanem zdrowia - aktywności do prawidłowego funkcjonowania przedsiębiorstwa.

W toku postępowania wnioskodawczyni próbowała wykazać, że poczynione zakupy zostały błędnie zaliczone na poczet działalności gospodarczej.

Zdaniem Sądu powyższe twierdzenia stanowią jedynie nieudolną linię obrony.

Należy zauważyć, że wnioskodawczyni prowadzi działalność gospodarczą w postaci biura rachunkowego, a zatem doskonale orientuje się w przepisach podatkowych, księgowych czy rachunkowych. Wie, że można żądać faktury za zakupy poczynione na poczet własnej firmy, a nie za zakupy „prywatne”, bowiem w przeciwnym razie popełniłaby przestępstwo skarbowe (wyłudzenie zwrotu podatku VAT).

W niniejszej sprawie Sąd nie powziął wiedzy, aby jakiegokolwiek postępowanie karno – skarbowe było wszczęte przeciwko wnioskodawczyni, a zatem jej twierdzenia stanowią jedynie linię obrony w sprawie.

Sąd Okręgowy nie dostrzegł w spornych fakturach towarów, które nie mogłyby być związane z prowadzoną działalnością gospodarczą. Zakupy mebli typu biurko czy fotel obrotowy, artykułów papierniczych czy torby (np. na dokumenty) w pełni wpisują się w charakter prowadzonej działalności gospodarczej. Nawet artykuły typu kredki, farby czy plastelina nie budzą zdziwienia, bowiem obecnie bardzo popularne są kąciki dziecięce w zakładach usługowych, czy innych placówkach. Również zakup perfum może być zakwalifikowany na potrzeby firmy (wszak wnioskodawczyni, jako profesjonalista, osobiście w taki sposób ten zakup zakwalifikowała).

Podsumowując, Sąd podtrzymuje stanowisko zaprezentowane przez Sąd Rejonowy co do oceny zachowania wnioskodawczyni w kontekście wykorzystywania zwolnienia lekarskiego niezgodnie z jego celem i kontynuowanie działalności gospodarczej w trakcie tych zwolnień.

Zgodnie z treścią art. 17 ust. 1 ustawy o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa z dnia 25 czerwca 1999 roku, ubezpieczony wykonujący w okresie orzeczonej niezdolności do pracy pracę zarobkową lub wykorzystujący zwolnienie od pracy w sposób niezgodny z celem zwolnienia traci prawo do zasiłku chorobowego za cały okres tego zwolnienia.

Powołany przepis zawiera bezsprzecznie dwie przesłanki, które powodują utratę prawa do zasiłku chorobowego. Pierwsza przesłanka to wykonywanie pracy zarobkowej (w okresie orzeczonej niezdolności do pracy). Druga to wykorzystywanie zwolnienia lekarskiego w sposób niezgodny z celem tego zwolnienia.

Sąd Rejonowy przeprowadził szeroką wykładnię tego przepisu, którą w pełni przyjmuje Sąd Okręgowy, dlatego powtarzanie tych samych argumentów jest bezprzedmiotowe.

Zgodnie z art. 66 ust. 2 i 3 ustawy z dnia 25 czerwca 1999 r. o świadczeniach pieniężnych z ubezpieczenia społecznego w razie choroby i macierzyństwa, jeżeli świadczenie zostało pobrane nienależnie z winy ubezpieczonego lub wskutek okoliczności, o których mowa w art. 15-17 i art. 59 ust. 6 i 7, wypłacone kwoty podlegają potrąceniu z należnych

ubezpieczonemu zasiłków bieżących oraz z innych świadczeń z ubezpieczeń społecznych lub ściągnięciu w trybie przepisów o postępowaniu egzekucyjnym w administracji. Decyzja Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w sprawie zwrotu bezpodstawnie pobranych zasiłków stanowi tytuł wykonawczy w postępowaniu egzekucyjnym w administracji.

Zgodnie z art. 84 ust. 1, 2 ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz. U. Nr 137, poz. 887) osoba, która pobrała nienależne świadczenie z ubezpieczeń społecznych, jest obowiązana do jego zwrotu, wraz z odsetkami, w wysokości i na zasadach określonych przepisami prawa cywilnego, z uwzględnieniem ust. 11. Za kwoty nienależnie pobranych świadczeń uważa się:

- 1) świadczenia wypłacone mimo zaistnienia okoliczności powodujących ustanie prawa do świadczeń albo wstrzymanie ich wypłaty w całości lub w części, jeżeli osoba pobierająca świadczenie była pouczona o braku prawa do ich pobierania,
- 2) świadczenia przyznane lub wypłacone na podstawie nieprawdziwych zeznań lub fałszywych dokumentów albo w innych przypadkach świadomego wprowadzania w błąd organu wypłacającego świadczenia przez osobę pobierającą świadczenia.

Na gruncie rozpoznawanej sprawy wobec wykonywania przez ubezpieczoną w okresie orzeczonej niezdolności do pracy- działalności gospodarczej, zasiłek chorobowy za wskazane w decyzji okresy został pobrany przez wnioskodawczynię w sposób nienależny. Z tych też względów żądanie zwrotu wskazanych świadczeń uznać należało za zasadne.

Mając powyższe na uwadze, na podstawie art. 385 kpc apelacja podlegała oddaleniu.